

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrnjega praznika izide prihodnji list v četrtek.

Govor deželnega poslanca gosp. And. Einspieler-ja

v 10. seji deželnega zbora koroškega.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Slavna zbornica! Še nikdar nijsem pri posvetovanji o proračunu deželnega šolskega zaklada po trpežljivosti visoke zbornice uporabljal, danes pa moram prositi, da mi privolite nekoliko časa in pozornosti. Ne le pritožbe prebivalcev mojega volilnega okraja, temveč tudi pritožbe slovenskih in nemških prebivalcev cele dežele, slednjič tudi moja dolžnost in glas vest silijo me o splošnih, glasnih pritožbah o sedanji šolski postavi v tej visoki zbornici govoriti odkritosrčno in jasno. V lanski seji osve dočil sem le-te pritožbe in svojo dolžnost s tem, da sem glasoval proti sprejemu predloga visokega deželnega zbora, kateri je c. kr. deželnemu šolskemu svetu izrekel zaupanje in pohvalo za njegovo dosedanje delovanje; danes pa nečem in tudi ne morem več molčati, in bodem torej govoril.

Pritožbe o novejši šoli so splošne: 1. v verskem, 2. v denarstvenem in 3. v narodnem oziru.

1. V verskem oziru. Smoter ljudske šole izpovedan v §. 1. državne šolske postave je: mladino „nравstveno-versko“ ali bolje „versko-nравstveno“ izgojevati. Vera pa je temelj, korenika vsakej nравnosti; ker pa se je verozakon, veroizpovedanje odpravilo iz šol, postala je šola brezverska. Sicer se je v novejšem času iz milosti zopet privolilo dve uri v tednu poučevanju verozakona, a iz vsega drugega pouka odstranilo veroizpovedanje. V šolskih knjigah ne nahajamo več imena „Jezus Kristus“, v šolske knjižnice sprejemajo se knjige, darovane po znanih nasprotnikih svete cerkve, katehetje degradirajo se podučiteljem, verske vaje krčijo se kolikor le mogoče, na katoliških šolah nastavljajo se protestantovski, da celo židovski učitelji; sploh se katoliške cerkvi jemlje ves upliv do ljudske šole. O tem

toži slovensko, skozi in skozi katoliško in ne manje tudi nemško, večinoma katoliško ljudstvo. Leta 1881 je katoliško društvo koroško poslalo državnemu poslancu Lienbacherju peticijo, v kateri se prosi za katoliški značaj ljudske šole. Le-to peticijo podpisalo je 47 občin, in sicer v političnem okraju šmohorskem 2, v celovškem 11, v špitalskem 6, v šentvidskem 2, v beljaškem 4, v velikovskem 8 in v labodskem (Wolfsberg) 14 in to kljub največjim od liberalne stranke stavljenim zaprekam. Katoliško naše ljudstvo terja katoliških šol, katoliških knjig, katoliških učiteljev in katoliškega duha in življenja v šoli. Koroški katoličani vedó, da pristoji v verskih zadevah prvi in odločilni glas škofijstvu in globoko obžalujejo, da se katoliški otroci silijo v šole, o katerih sta se že dva papeža in prevzvišeni škofje solnograške in pemske provincije večkrat nepovoljno izrazili in bridko tožili.

2. Splošne pa so pritožbe v denarstvenem oziru. V starejši šolski dobi se je pač veliko premalo storilo za šolstvo. Dekan, kot okrajni šolski ogleda moral je pisati, da so mu skoraj prsti krvaveli, hoteč kakemu učitelju pridobiti remuneracijo 15 do 20 goldinarjev. Potrebnost normalno-šolskega zaklada iznašala je tedaj nekoliko sto gold. Sedaj pa je potrebnost deželno-šolskega zaklada naravnost grozna. 1873. leta iznašala je 11.680 gld., a 1874. leta že poskočila na 251.423 gld. in za 1883. leto kaže se nam v znesku 318.522 gld. Uboga Koroška je torej v desetih letih izplačala 2.730.000 gld. samo šolskih doklad!

K temu pa moramo še prišteti kazni zavoljo šolskih zamud, ki so v proračunu za leto 1883. nastavljeni z 2240 gld. Le-te šolske kazni dale so v zadnjih desetih letih 17.120 gld. A to še nij vse, kajti pomisliti moramo, da se je veliko časa in dela izgubilo, kajti mnogo kaznovanih nij bilo v stanu plačati denarne kazni, so torej morali sedeti v zaporu. Koliko pa se je potrošilo za sezidanje, dozidanje in prezidanje šolskih poslopij, kjer se je, kakor že znano, pri marsikateri občini stopilo „čez ojnice“. Koliko se je plačalo na obrestih in

poplačilih za šolska zidanja izposojenih glavnice (kapitalov), koliko denarja potrosilo se je za nakup šolskih knjig, katere se tako rekoč z mesecem premenjavajo, koliko novcev izdaje se za plačila posebnih organistov in cerkovnikov: vse to skupaj iznaša velikanske vsote! Ako pomislimo, kako je kmet, obrtnik in rokodelc z davki in drugimi bremenami obložen, ne smemo se čuditi, da so pritožbe o predragej novejši šoli splošne.

Ugovarjalo se mi morda bode: dobra reč mora tudi več veljati. A tak ugovor je ničev. Tudi dobra reč se lahko za malo denarja dobi in isti kupec, kateri dobro reč dober kup kupi, isti kupec je najboljši in najpametnejši. Usojam se pa tudi dvomiti, da bi bila nova šola v resnici tako dobra, kakor jo proslavljate. Kratko povem: Zakaj se ravno od strani učiteljstva vedno poudarja in predlaga naprava rešilnic (Rettungshäuser) za zanemariene in spridene šolarje, zakaj naprava posebnih pripravnic za prestop učencev iz ljudske v srednje šole?

3. Pritožbe o novejši šoli v narodnem oziru.

Le-teh pritožb Nemci ne poznajo, kajti oni imajo materni svoj jezik v vseh šolah. Koroški Slovenci pa, akoravno štejejo 117 fara, v katerih se Božja služba opravlja v slovenskem jeziku, nij majo niti jedne slovenske šole. Ako pomislimo kako pomanjkljivo je izobraženje in znanje iz nemških šol izstopivših nemških otrok, bomo lahko prevideli, kakošna mora biti izobraženost, kakošno znanje iz nemških šol izstopivših slovenskih otrok. Nemške, tako rekoč v glavo ubite besede pozabi otrok v svojem vsakdanjem slovenskem občevarji prav kmalu, slovenščine se nikdar učil nij in tako so mu zaprta vrata do vsakega daljnega izobraževanja. Ko so bile pred nekaterimi leti slovenske občine vprašane, ne hote li nemški pouk v svojih šolah, in ko so temu pritrdile, vodila jih je pri tem gotovo pametna misel, da naj se poučujejo slovenski otroci v svojem slovenskem materinem jeziku, nemščina pa da naj bode učni predmet. A sedaj se pa nemščina že v najnižjem oddelku poučuje kot glavni predmet, slovenščina pa se potiska na stran in tako

LISTEK.

Dvojna prikazen.

(Ruski spisal Vs. S. Solovjev, poslovenil Kmetov.)

(Dalje.)

On povestil je na jedenkrat oči. Jaz gledal sem pazno v tem trenutku na njega in sem jasno uvidel, kako je silna bledost migoma pokrila ves njegov obraz, zapazil, kako se je stresel po vseh členih.

Not vam, kar nam je on pripovedal:

To zgodilo se je okoli dvajset let temu. Jaz končal sem tedaj ravno vseučiliščne studije in sem bival v Moskvi, sam še ne vedoč, kaj bodem s seboj začel.

Iz števila mojih vseučiliščnih tovarišev bil sem posebno prijatelj z jednim, po familiji Glibovim. Poznala sva drug druga kar sva pomnila sebe, bila

sva vaška sosedica, v gimnaziji sedela sva na jedni klopi, in v vseučilišče stopila sva na jedni falkutet, — vkupaj sva začela in vkupaj sva končala. Jaz sem še danes z njim v velikem prijateljstvu in vsem vam, messieurs et mesdames, sem gotov podati možnost dobiti od njega zagotovljenje v tem, da vas jaz ne slepim in pripovedujem le to, kar se je z menoj v istini zgodilo.

Bilo je jeseni, tako v septembru. Midva z Glibovim vrnila sva se z dežele in živela — on s svojimi sorodniki, jaz s svojimi. Videla sva se skoro vsaki dan. Ker je bilo vreme še prekrasno, napravljala sva pogosto izlete po moskovske okolici. In včasih delala sva te izlete peš, ubiraje v dan po dvajset vrst. Hodca bila sva tedaj korenjaška.

Ravno na nekem takem izletu naletela sva ne daleč od mitnice na star, zapuščen vrt. Ograja bila je tako stara, po nekotih krajih razvalena popolnoma, tako da naji nij stalo nikakega truda prekobacati jo čeznjo v vrt.

— „Nu, a če kedo tukaj biva?“ vprašal je Glibov.

— Teško, odgovoril sem jaz, — vidiš kako je vse zapuščeno in razen tega še jesenski čas . . . A če tudi kedo biva, kaj je potem tacega? — opravičiva se, imava izgovor: nikake deske, glaseče se, da je „vhod prepovedan“ nij sva našla, a podrta ograja nij nama napravljala ovir. Prehodi vendar ta vrt, pogledi kako drevje, kaka gošča! To je prekrasno! In to prav zraven mitnice, menj kakor pol ure vožnje od mesta! Gotovo, pride nekoliko let — in tega vrta ne bode več, tu zidali bodo vsakako kako ogromno tovarno, ali pa bodo postavili kartonne vile . . .

— Radoveden sem, čegav je ta vrt; nemara je pri njem tudi kaka posebna, podrta hiša . . . Pojdiva, poižvediva!

Obšla sva obširni vrt, ki je bil v istini prekrasen pri jesenski razsvitljavi, ves raznobožen, z zelenim, žoltim, rudečim, višnjevim, počasi odpada-

zanemarja, da otroci najvišjega oddelka slovenskega katekizma niti brati ne znajo; tudi se pri podelitvi starostnih doklad učiteljev posebno ozira na vspeh v ponemčevanju slovenskih otrok. V najnovejšem času jelo se je ravnati po principu, da na slovenskih šolah, kjer delujeta dva učitelja, sme jeden biti trd Nemec. Da, še celo šolska molitev opravlja se v nemščini. Slovenci niso zoper učenje nemškega jezika; vendar pa so le-tega zdravega mišljenja, da ima to, kar jim je potrebno, prednost pred tem, kar jim je koristno. Potrebna pa je splošna človeška omika, katero pa si zamore vsako ljudstvo le na podlagi materinega jezika svojega pridobiti; zaradi tega je Slovencem slovenščina potrebna, nemščina le koristna. Ker pa so le-te razmere pri nas narobe, in se koristi prednost daje pred potrebo in se tako slovensko ljudstvo v splošnej omiki opovira, zaradi tega donijo pritožbe ter bodo donele toliko časa, dokler nam ne pride pomoč in rešitev. Pritožbe čule so se že v državnem zboru in pri visokem c. kr. ministerstvu in s polnim zaupanjem pričakujemo Slovenci od državnega zbora in visocega c. kr. ministerstva obrambe, pomoči in rešitve.

To so torej pritožbe prebivalstva o novejši šoli v verskem, denarstvenem in narodnem oziru. Slavna zbornica naj jih blagovoljno vzame na znanje in po svoji moči skrbi, da se pride istim v okom.

Dixi et salvavi animam meam!

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 30. oktobra.

Najnovejše velike povodnji v Tirolah so bile v včerajšnji **ministrskeji seji** predmet živga in temeljitega posvetovanja, katerega se je udeležil tudi iz Budimpešte došli namestnik tirolski baron Widmann.

V **Spiljetu** je v predvečer volitve mestnih načelnikov nekov Golusso s kamenjem napadel narodnega vodjo dr. Bulata, k sreči brez škode. S tem napadom je baje mislil zaprečiti volitev ali pa sploh uplivati nanjo. Izvoljeni so: županom dr. Rendić, prvim asesorjem dr. Bulat, asesorji dr. Tacconi, dr. Kamber, Peter Katalinič, Mate Protić in Ivan Matošić.

Pri porotnej obravnavi v **Zadru** oproščen je bil morilec Šupuk, ki je bil lansko leto zaklal odličnega Hrvata dr. Grubišića, ker so ga profesorji graške univerze spoznali norcem.

V včerajšnji seji **hrvatskega** sabora pričela se je glavna razprava proračuna za leto 1883. Poročevalec Vaso Gjurjevič ga priporoča, proti govori Pisarič. Poslanec Zorić interpeluje zaradi kratenega odškodovanja kmetom dugoselske občine za pripravo v Bosno. Folnegović zaradi odpisovanja vladinega poverjenika v Senj in zaradi tiskovin, oddanih osješki tiskarni Pfeifferjevi na škodo deželne tiskarne. Barčić zaradi oskrutenja hrvatske zastave v Reki.

Vnanje države.

Črnogorski poveljnik Ulcinja, vojvoda Simo Popović odšel je s posebnim naročilom in pismom kneza Nikite v Belgrad. To poslanstvo stoji baje v zvezi z preselitvijo jednega dela beguncev v Srbijo. — Knez črnogorski se bode nekoliko dni mudil v Rimu kot kraljev gost, tudi papež ga bode

jočim listovjem. V globini vrta bil je ribnjak. Na letela sva na razvaline umetne kolibe in, nazadnje, zagledala sva pred seboj veliko temno poslopje.

— A, evo ti tudi hišo! No poglej, jaz imel sem prav — mračne razvaline, vidiš: okna so zabita. A nekaj je to, vidno, prekrasna hiša. Pogledi, velika terasa, kaki stebri, starinska arhitektura, gospodska hiša, mogoče še osemnajstega stoletja. Vender, tu biva gotovo kak stražnik, — pojdiva, poiščiva ga, vprašava ga, čegave so te razvaline.

Jela sva hoditi okolo hiše in glej, srečala sva majhnega starčka v ovčjem kožuhu, v črni sukneji kapi, z velikim senčnikom.

Starček pogledal je naji izumljeno in celo nekako sumljivo.

— „Česa vama bode ugodno, gospoda?“ vprašal naji je on zatikaje se.

Midva povedala sva mu, na kak način sva prišla do te hiše in rekla, da sva trudna. (Dalje prih.)

sprejel v posebni avdienci. Upa se, da se bode doglala do sklepa kupčijska pogodba mej Črnogoro in Italijo.

Povodom atentata so bile v **Belgradu** le sledeče osebe dejane v preiskovalni zapor: sestra napadnice omožena Vitković in nje soprog, njen svak Mošačanin z ženo, udova polkovnika Knicanin, urednik socialističnega lista „Borba“ in sodelavec njegov Božo Vusković. — Minister notranjih zadev Garašanin poklical je predse vse urednike v Belgradu izhajajočih listov ter jim glede mnogih širjajočih se neresničnih vestij priporočil strogo pazljivost ter jim povedal, da smejo poročila o teku preiskovanja le prejemati od posebnega uradnika.

Egiptski ministerski zbor pretresa položaj v Sudanu. Ismail Ejub paša se brani prevzeti poveljništvo sudanske vojske brez izdatnega pomnoženja. Ministri so potem sklicali takoj poslati še oddelek vojske v Sudan. — Preiskovalni komisijon zasljal je v procesu kavalerijskega kapitana, kateri je trdil, da je slišal po aleksandrijskem bombardiranju pogovor mej Arabijem in Mahmud Sami pašo, katera oba sta bila jedne misli, da ne preostaje drugo, nego zažgati mesto.

Iz seje mestnega zbora ljubljanskega

dne 27. oktobra 1882.

(Dalje.)

Mestni odbornik g. Ivan Hribar utemeljuje predloge v zadnji številki navedene, pravi:

Slavni zbor! Mnogi tuji književniki opisovali so slovenski narod kot miroljuben in gostoljuben narod, kar je bilo istemu za njegovo narodnost le na škodo, kajti Slovanom usiljevali so tujci najprvo pod krinko vere, pozneje pod krinko kulture tuje šege in navade, pa tudi v prvi vrsti tuji jezik. Trdili so le-ti osrečevalci nazivljajoči se ljudje, da je slovanski narod premalo izobražen, da je njemu tedaj sila, učiti se tujega, se ve da v prvi vrsti nemškega jezika. To delovanje opazujemo že od Karola Velikega in tudi neprenehoma naprej, kajti zmirom trdilo se je v jedno mer, da je Slovan neomikan, da mu treba kulture, dasiravno so slovanski Čehi mnogo prej imeli svojo univerzo, nego pa toliko s svojo kulturo bahajoči Nemci. A Nemci niso ponemčevali samo v krajih, kamor so prišli kot zmagovalci z orožjem, nego tudi v deželah, kjer so se naselili kot gostje. Tudi v teh krajih siliti so pričeli svoje šege in navade, sosebo pa svoj jezik slovanskim narodom. Jedna teh dežel je žalibog tudi Kranjska, kamor so prišli ne kot zmagovalci, nego samo kot naseljenci, kjer so pa nemški naseljenci, dasi je bila kranjska dežela čisto slovenska, delali vsi le na to, da se potlači slovenski živelj. Isto tako delajo Nemci in z njimi zvezani odpadniki slovenskega naroda še dan danes, vse njihovo delovanje gre le na to, odpraviti kjer koli možno slovenski jezik iz javnega življenja in ga k večjemu trpeti kot narečje poslov, jezik hlapcev in dekel. Tako je imel zavod v Ljubljani, kateri se je ustanovil s slovenskimi novci in po njih naraščal, da danes reprezentuje denarno moč v našem mestu, tako brezobzirnost, da je žalil slovenski narod s tem, da je napisal na novo poslopje, katero si je sezidal, le v nemškem jeziku svoj naslov.

Pri občinah začela se je samouprava in bila zagotovljena še le po ustavnih zakonih, da so smele same opravljati v svojem delokrogu. A kako so isto vporabili naši oholi Nemci? To se zna najbolj opazovati, kako je postopala bivša nemška večina v ljubljanskem mestnem zboru, katera nij izvirala iz naroda, nego je bila umetno stvarjena. Kjer je bilo le količkaj možno, teptala je slovenski jezik brezozirno, tako (da navedem le nekoliko primerljajev) pri loterijskem posojilu mesta, katerega srečke je dala natisniti v nemškem jeziku, ali pa na javnih sprehajališčih, kjer so napisi ali popolnoma nemški, ali pa so označeni napisi nemški debelimi, slovenski pa malimi črkami. Navajal bi še lahko celo vrsto krivic, katere je storil prejšnji mestni zastop ogromnej večini slovenskega prebivalstva v Ljubljani, a ker sem uverjen, da je bivšej nemškej večini za zmirom odklenkalo v tej dvorani, ker sem si zvest, da bodo volilci v svoji večini spoznali, kaj je pravo, opustim to. Naša narodna stranka bojuje se za pravice slovenskega naroda, zato jej je nalog, da od-

pravi krivice, katere je storila prejšnja nemška večina slovenskemu narodu in slovenskemu prebivalstvu ljubljanskega mesta. Priporočam, da stavišne predloge mestni zbor odobri in po dr. Zarnikovem nasvetu pricipijelno proglasi slovenski jezik uradnim jezikom pri ljubljanskem magistratu. (Občna pohvala).

Dr. Schaffer, jedini navzočni nasprotnik, ugovarja Hribarjevim izpeljavam meneč, da so predlogi nepotrebni in nepraktični. Prijavi tedaj proti njim priziv in zahteva, da se vzprejme v zapisnik.

Mestni odbornik g. Hribar replicira, da je ugovor dr. Schafferja vedni izgovor njegove stranke, ki hoče zatirati slovenski narod in katera neče nikdar videti, kaj zahteva prebivalstvo. Slovenski odborniki pa vidijo in vedo kaj želi večina ljubljanskega prebivalstva in zaradi tega stavijo tudi v izvrševanje njih želj potrebne nasvete.

Ko je trdil dr. Schaffer, da nij nobene zahteve za slovenske dopise od strani magistratnega urada, odgovori mu poročevalec na to, da so se i njemu dostavljali nemški dopisi od magistrata in, ko istih nij hotel vzprejeti, nabil mu jih je magistratni sluga na vrata.

Sklene se potem, da se preide v podrobno razpravo nasvetov z vsemi glasovi narodnih zastopnikov proti onemu dr. Schafferja.

V podrobnej razpravi naglašja dr. Schaffer, da je bilo od narodne stranke brezozirno, da nij v odsek, kateri se je posvetoval o tej zadevi, volila nobenega uda manjšine mestnega odbora in da se nasveti odseka niso izročili odbornikom pismeno.

Poročevalec g. Ivan Hribar na to odgovori, da naj bi bili vsi nemški mestni odborniki prišli v sejo, tu bi bili čuli predloge odseka in imeli tudi priliko ugovarjati jim.

Potem se vzprejmo odsekovi predlogi z vsimi glasovi narodnih odbornikov; proti glasuje dr. Schaffer.

Dr. Zarnik poroča v imenu personalnega in pravnega odseka o zapuščini kmetovalca Jurija Kvasa v Kokrici pri Kranji, kateri je volil nekaj dozdevnega svojega premoženja revnim ljubljanskega mesta. Ker pa je poročila c. kr. finančna prokuratura, da je zapuščina popolnem pasivna, nasvetuje poročevalec, naj mestni zastop izjavi, da omenjenega volila ne vzprejme, kar zbor odobri.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— („Narodni Dom.“) Z ozirom na vprašanja, ki dohajajo upravnemu odboru od več stanij, naprošeni smo naznaniti, da si pravico udeležiti se izrednega občnega zbora dne 5. novembra zamore pridobiti še vsakdo s tem, da upiše vsaj jeden delež ter uplača nanj pri društvenem blagajniku 50 gl. Upravni odbor društva nadeja se, da bode pri tem občnem zboru navzočih mnogo deležnikov, ki se ustanovljajočega občnega zbora niso še udeležili.

— (Shod volilcev) sklicali so ljubljanski Nemci in nemškutarji včeraj na večer ob 7. uri v ljubljansko, kakor po telegramih v dunajskih listih naglašajo „nemško“ kazino. Povabili so le svoje najbolj odločne pristaše. Prišlo jih je dvakrat petdeset, kakor pravijo, na poziv nemškega „meščanskega“ vulgo fakijskega volilnega odbora, mej njimi se ve da vse prve glave, katerih nam pač nij treba imenovati. Videlo se je gospodom, da so v zadnjem hipu, posebno po sijajnem volilnem shodu narodnih volilcev v Čitalnici sklenili vender le nekaj ukreniti, nekako „schandenhalber“, da označijo, da so še tu, akoravno njih potrti žalostni obrazi v modrem salonu „nemške“ ljubljanske kazine niso kazali preognjevitih nad. Prvi, ki so prigomazili, bilo je neizogibljivo kardelce vojaških in civilnih penzionistov, ki pri vsakej priliki, posebno pa pri volitvah, ko jim tromba volilnega boja zopet oživi otrpele živce, kaj radi kažejo svojo mrznjo, svoje sovraštvo proti Slovencem. Za njimi prišlo je pičlo število meščanov, prav malo uradnikov in nekoliko nemških in nemškvalnih profesorjev. Da nij manjkalo generalnega štaba, gg. Dežmana, Gariboldija, Schafferja, Suppana in Schreya, umevno je samo ob

sebi. Dr. Schrey prišel je takrat brez koncepta znane ukaza „An die Beamtenwähler“. Ko se je naključno nekoliko volilcev, začeli so se meniti: Bi, ali ne bi. Mnenja bila so nasprotna, politična kakor tudi temperatura v modrem salonu, kazala je pod ničlo. Naposled poprime dr. Suppan besedo in nasvetuje naslednjo resolucijo: „Pri vladajočej sistemi, z ozirom na to, da je sedanja volitev v državni zbor le dopolnilna volitev in z ozirom na to, da pri sedaj obstoječih političnih razmerah nij pričakovati od vlade objektivnega stališča, nemško-liberalna stranka ne postavi nobenega kandidata za volitev v državni zbor.“ Proti resoluciji govoril je jedino vladni svetovalec Laschan, pri glasovanju pa se je vzprijela resolucija z veliko večino.

— („Savinjski Sokol“) oziroma njegov starosta g. Lipold prejel je naslednja lista:

Velečenjeni Gospodine!

Primitve ovšem najtopliju moju hvala na prijateljskoj onoj čestitci, koju mi prigodom posvečenja nove stolne crkve moje u Djakovo priposlali izvoljeste. Bog dragi ohranio i Vas i plemeniti bratinski narod Vaš!

Sa odličnim štovanjem

Strossmajer,
biskup.

Slavni odbor „Sokola Savinjskega“

v Mozirji.

Iz srca se Vam zahvaljujem za Vašo naklonjenost ter prosim: Slavni odbor blagovoli vsem udom, vzlasti tistim, ki so me osobno počastili, mojo srčno hvalo najaviti.

Bog Ti daj predragi „Sokol“, dika Savinjske doline, z velikim vspehom delati na narodnem polji.

Vam iz srca udani

Anton Žuža,
kanonik.

Laški trg, dne 25. oktobra 1882.

— (Pevski zbor Čitalnice ljubljanske) poje jutri popoldne ob 3. uri nagrobnice na pokopališču pri sv. Krištofu.

— (Iz Kočevja) se nam piše, da se je 28. t. m. ondukaj obhajala desetletnica gimnazije. Ko je po slovesnej maši v gimnazijskem poslopju vodja Knapp zaključil svoj govor s „hoch“-klicem cesarju, in so na to izmej dijakov razen „hoch“ zaorili tudi navdušeni „živio!“, zgrbančilo se mu je čelo; popoldne pa, ko so po mnogih nemških in dobro petih pesnih nastopili slovenski dijaki in zapeli „Naprej zastava Slave!“, obledel je g. Knapp in jeden nemških profesorjev dejal je: „Das ist doch merkwürdig!“, povabljeni gostje pa so se spogledovali, ker se kaj takega niso nadejali. Nas ne veseli toliko nevolja Knappova, kolikor pogum slovenskih dijakov, ki so pokazali, kaj da so. Sicer se pa v dopisu jako hvali izvrstni govor gospoda profesorja Volsegger-ja.

— (Dramatičnega društva odbor) vabi vse one gospe, gospodične in gospode, ki so se v novo osnovano dramatično šolo uže oglasili ali pa še ustopiti želijo, naj pridejo v petek 3. novembra ob 8. uri zvečer v pisarno dramatičnega društva — v I. nadstropju ljubljanske Čitalnice, kjer se ima točno ob navedenem času pričeti pouk. Ker je dramatična šola za razvoj slovenskega gledališča prevelike važnosti, naj bi bila udeležba prav obilna.

— (Vojaške premembe.) Presvitli cesar imenoval je več let v Ljubljani bivajočega generala pl. Kelér-ja poveljnika 56. peš-brigade v Ljubljani poveljnikom 29. peš-divizije v Theresienstadt. Na njegovo mesto pride J. Groller pl. Mildensee, bivši polkovnik v generalnem štabu.

— (Podružnice društva Rudečega Križa) ustanovile so se: v Postojni, v Ilirski Bistrici, v Vipavi, v Logatci, na Vrhniki, v Kranji, v Kamniku, v Rudolfovem, v Metliki, v Črnomlju, v Kočevju, v Radovljici.

— („Ljubljanski Zvon“) prinaša v ravno izišlej 11. številki: S. Gregorčič: Pri mrtvaškem sprevodu. Pesen. — S. Gregorčič: Pri pogrebu. Pesen. — Gorázd: Brez doma! Pesen. — Dr. Fr.

Detela: Malo življenje. Povest. (Dalje.) — Dr. Fr. Kos: Slovenci za Karola Velikega. (Konec.) — —b—: Po krivici. Pesen. — Dr. H. Dolenc: Iz mladit let. VI. — A. A. P.: Godec. Pesen. — Fr. Wiesthaler: Slovenska elegija iz preteklega veka. II. — Nis Vodoran: Izgubljena mladost. Pesen. — J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. 11. — Gorázd: Želje. Pesen. — —b—: V Valvasorjevem gradu. Pesen. — Dr. Iv. Tavčar: Kuzovci. — S. Rutar: Bičarji in skakači na Slovenskem. — E. Lah: Statistične črtice o Kranjskem prebivalstvu 1881. I. — M. M.: Star srbsko-cirilsk rokopis. — V. K.: Dva verza Preširnova. — L.: Družba sv. Mohorja. — L.: „Archiv für slavische Philologie“. — Slovenski glasnik.

— (Uboj.) Danes zjutraj našli so pri Zalogu blizu Ljubljane žandarja Langerja, korporala žandarske postaje v Velčah, ubitega. Razsekana mu je bila glava z lastno njegovo sabljo. V ponedeljek zvečer bil je še v fabriške restavraciji v Velčah precej vesel, kjer je tudi nekoliko pil, ter kazaje revolver rekel, danes, ko je somenj v Zalogu, treba paziti, kajti fantje iz Kašlja se radi tepo. Proti 8. uri zvečer zapustil je restavracijo v Velčah in šel proti Zalogu Langer bil je jako priljuden človek in bil bi imel sedaj odlikovan biti s srebrnim križcem za zasluge, ker je za svojega bivanja na Vrhniki rešil dva otroka iz ognja.

— (Družba sv. Mohorja,) ki šteje 24.474 družabnikov, razposlala je za l. 1882 te knjige: Življenje preblazene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa. Popisal Jožef Volčič. — Križana vsmiljenost ali življenje sv. Elizabete. Po dr. Albanu Stolcu poslovenil P. Hrizogon Majar. — Slovenske večernice. — Občna zgodovina za slovensko ljudstvo. Spisal Josip Stare. — Naše škodljive živali v podobi in besedi. Opisal Fr. Erjavec. — Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1883. Vse te knjige obsejajo 64 tiskanih pol, dajo se družabnikom za neznatni letni donesek 1 gl. Družba sv. Mohorja razpisuje naslednje nagrade: 200 gl. za izvirno, do 5 pol obsežno povest, 140 gl. za štiri poučne razprave, vsaka na pol tiskane pole.

Poštni mandati.

S 1. novembrom t. l. uvede trgovsko ministertvo pri c. kr. poštah avstrijskih naredbo, ki je velike važnosti in ugodnosti posebno za trgovski in obrtni stan. To so takozvani poštni nálogi ali mandati (Postaufträge). Kdor ima kje iztirjati kak zaostali dolg, bodi si v tistem ali drugem kraju Avstrije, ki pa ne preseže 200 gld., ne bode mu treba odslej dolgo zbirati misli, da v dostojnih izrazih opomni svojega p. n. dolžnika na pozabljeno dolžnost, ampak napisati mu bode samo predtiskan listič, jednak poštanim nakaznicam (kateri dobi pri vsakej c. kr. pošti za 1/2 kr.), zaviti ga v couvert ter adresirati na tisto c. kr. pošto, kjer prebiva njegov dolžnik s samimi besedami: „Poštni nálog na (v) . . .“ Vse drugo preskrbi dotična pošta potem sama, ki bode torej opravljala nekako posel eksekutorjev in ne dragó, kajti za tak nálog in posel ne bode zahtevala več kakor za jednako težko rekomandirano pismo. Takemu nálogu naj se pridenejo papirji, kateri se imajo zamenjati z denarjem, (dolg vtemljujoči dokumenti, pobotnice, pobotani računi, menjice, couponi itd.) ki pa skupno ne smejo presegati 200 gld., ne smejo biti težji nego 250 gramov in ne posebej zapečateni. Dotična pošta prezentuje potem nálog ob določenem času (kateri zapiše naročnik na nálog) dolžniku, in pošlje za dokumente vzprejeti denar naročniku s posebno „naročilno poštno nakaznico“ z odvzetimi stroški pošiljatve; ako ne dobi denarja, vrne nálog in priloge naročniku brezplačno. Denar se plača ali takoj pismonoši, ki je prinesel nálog in priloge, ali pa se v 14 dnevih pri poštne uradu zamenja za dokumente. Ako v tem času dolžnik ne pride blizu, se mu nálog še jedenkrat predloži in, ako zopet brezuspešno, se potem takoj rekomandirano in brezplačno nazaj pošlje z napisom: „Nezamenjani poštni nálog, prejmi nazaj . . .“ — Naročnik pa tudi lahko zahteva, da se mu nálog takoj po prvem brezuspešnem predloženju

vrne s tem, da zapiše na drugo stran náloga: „tako nazaj!“ Ako se dolžnik pri prvem predloženju odločno brani plačati, se mu nálog ne prinese več pred oči, dasi vsejedno leži 14 dni na pošti predno se vrne. — Obrazec takega poštnega náloga je tak-le:

(Sprednja stran.)

C. kr. avstrijska poštna uprava.

Poštni nálog.

Pošti se naloži, da vzprejme od
v (na) dné 188. znesek . . . gl. . . kr.,
beri: za pridejane priloge (. kosov).
. dne 188 .

Ime in naslov naročnika

(Druga stran.)

Uročitve zaznamki.

a) Zamenjano dne 188 .

(Podpis poštnega sluga.)

b) Odrečeno dne 188 .

(Podpis poštnega sluga.)

c) Obrok zahtevan dne 188 .

(Podpis poštnega sluga.)

Tu sledi še poučenje o porabi in pristojbini, ki znaša za loco do 15 gramov 8 kr., nad 15 do 250 gramov pa 11 kr.; za vnanje pošte odnosno 15 in 20 kr.

VABILO

k

izrednemu občnemu zboru društva „Národní Dom“,

ki bo

v nedeljo dné 5. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne
v dvorani Čitalnice ljubljanske.

PROGRAM:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikov.
4. Predlogi upravnega odbora o spremembi pravil.
5. Nasveti posameznih družbenikov.

V Ljubljani, dné 13. oktobra 1882.

Dr. Alfonz Mosché,
predsednik.

Dunajska borza

dné 31. oktobra.

Papirna renta	76 gld. 65	kr.
Srebrna renta	77 „ 30	„
Zlata renta	95 „ 45	„
5% marcna renta	92 „ 25	„
Akcije narodne banke	836 „ —	„
Kreditne akcije	306 „ —	„
London	119 „ 10	„
Srebro	— „ —	„
Napol.	9 „ 46	„
C. kr. cekini	5 „ 65	„
Nemške marke	58 „ 40	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 119 „ 25	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170 „ 75	„
4% avstr. zlata renta, davka presta	95 „ 40	„
Ogrska zlata renta 6%	119 „ 30	„
„ 4%	86 „ 80	„
„ papirna renta 5%	85 „ 95	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „ —	„
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 114 „ 75	„
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 „ 75	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	97 „ 50	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105 „ 75	„
Kreditne srečke	100 gld. 174 „ 20	„
Rudolfove srečke	10 „ 18	„

Št. 16.352.

(701)

Razglas.

Mlinarja Janeza Ivana v Srednjih Gameljnih pes srednje velikosti, volnate dlake, belo-sivkast, po trebuhu pa rujavo lisast in s čopastim repom, je dné 16. t. m. v Srednjih Gameljnih in v okolici, zvečer istega dne pa v Kurje Vasi več ljudij popadel.

Ker se je pri sekciji tega psa izpoznalo, da je pasje stekline močno sumljiv, je c. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani po dopisu z 27. dne t. m. št. 15.204 v smislu §. 35 postave z 29. februarja 1880 ukazalo trimesečni pasji kontumac na 4 kilometre daleč okolo Srednjih Gameljnov in 4 kilometre daleč okolo Kurje Vasi.

Vsled te naredbe se javno naznanja, da smejo psi po vsem mestu le s trdno torbo okoli letati ali pa se morajo zunaj hiše na vrvi voditi, sicer se bodo polovili, nemarni posestniki pa po dotičnih postavnih določbah kaznovali.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 30. oktobra 1882.

Župan: Grasselli.

Komptoarista in magacinerija

z dobrimi spričevali iščem in takoj sprejem v svojo tovarno.

(687—3)

Julij Starè v Kamniku.

Antirrheumon, pripravil **G. Piccoli**, lekar „pri angelji“ v Ljubljani, na Dunajski cesti. Najboljše zdravilo proti prehlajenji, kostibolju, hromoti delavnih četnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Cena 1 steklenici 40 kr.

Mazilo zoper ozeblino, od **dr. Marinella**-ja, izdeluje **G. Piccoli**, lekar „pri angelji“ v Ljubljani, na Dunajski cesti. To je najboljše zdravilo zoper ozeblino. Cena 80 kr. (697—1)

Gumi-Bonbons, uplívnejši kot vsak v prodaji, se nahajajoči bonbon, rabi se z najboljšim vspehom pri kašlju, hripavosti in kataralnosti dihalnih organov. V škatljicah à 10 kr.

Regeneracijsko zdravljenje

po 40 letnih izkušnjah in vspehih po bolnicah klinikah itd. **Dr. med. Liebaut-a.**

Cena zvezku 30 kr., po pošti pod križnim zavitkom 35 kr.

(639—2)

J. Giontini v Ljubljani.

EKONOM,

(666—4)

oženjen, oče jedinemu otroku, ta čas opravi velikega posredstva na Kranjskem, prej služboval v ogrskih tovarnah za sladkor, imajoč najboljša spričevala, govoreč nemški in slovanski, želi dobiti stopinjo graščinskega opravnika, tovarniškega računovodje ali knjigovodje. Ponudbe sprejema **F. Müllerjev Annoncen-Bureau v Ljubljani.**

Tuji:

Pri **Slonu**: Posseck iz Graeca. —
Pri **Mallé**: Deutsch z Dunaja. —

Proti bolečinam v glavi in želodci.

Lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani, Mestni trg.

Dolgo časa **nij** imela jaz in moj prijatelj **apetita** in sva trpela zaradi **zaprtja** glavobol, dokler nama slučaj nij prinesel v roke vaše **kri čistilne kuglice**, škatljica po 21 kr. **Kri čistilne kuglice** imele so dober vpliv, a škatljica se je kmalu izpraznila; naročila sva torej cel zavitek s 6 škatljicami à 1 gld. 5 kr. Izrekam vam zahvalo in z **veseljem** vam javljam o **najinem zboljšanju** in naročujoč za svoje znanee še dva zavitka proti postnemu povzetju, dovoljujem vam, da objavite mojo zahvalo in hvalo teh **kri čistilnih kuglic**.

Spoštovano udani

Fran Prosenec,

(468—4)

uradnik pri carinskem uradu.

Za Vsesvete!

Cvetlične preveze za rakve in nagrobne vence,

najokusnejše napravljene, priporoča v velike izbiri po najnižjih cenah

Hugon Fischer,

Ljubljani, Prešernov trg.

(688—3)

Prodajalnica nahaja se začasno v I. nadstropji.

Prenehanje kupčije.

V kratkem preneham zaradi družinskih razmer svojo kupčijo, zato razprodajam

drobno blago, plašče in drugo žensko obleko

po jako nižani ceni. P. n. občinstvo prosim, da me blagovoli prav pogostem obiskovati

V. Bilek,

V Ljubljani, Mestni trg 9.

(693—2)

Jesenske obleke	od gl. 14 do 42
„ vrhnje suknje	12 „ 32
„ hlače	4 „ 12
Zimske suknje	16 „ 50
Menčikofe iz suknā.	18 „ 54
„ „ lodna	12 „ 30
Sacco iz lodna	6 „ 10
Kožuhe za lov in dom	16 „ 20
Spalne halje	10 „ 24
Deževna ogrinjala za civil in vojake „ „	8 „ 24

Obleke za dečke in otroke

v mnoge izbiri prodaje najcenejše

(589—13)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se promptno izvedejo in, kar se ne bi dopadalo, se brez ugovora zamenja.

Lozi rudečega križa

Lozi rudečega križa

Novi zajem

avstrijske družbe rudečega križa

pod pokroviteljstvom Nj. Veličastev cesarja in cesarice.

Trikrat v letu srečkanje, 2. januarja, 1. maja, 1. septembra, Trikrat v letu srečkanje,

glavni dobitok **200.000 goldinarjev,**

na dalje 100.000, 50.000, 35.000, 30.000 gld. itd.

Najmanjši dobitok, ki mora priti na vsako srečko, uže sedaj 12 gld., narastel bode na 20 gld.

Razen tega daje vsaka srečka, ki je dobila najmanjši dobitok, še pravico, da se sme v vseh bodočih srečkanjih na njo igrati.

Z ozirom na velike ugodnosti srečkanju načrta, brezpogojno sigurnost in izredno patrijotičen smoter zajma mora se ta papir brez ugovora imenovati kot

najboljša, najcenejša in najbolj priporočilna srečka,

katera je sposobna za naložitev kapitala, kakor tudi posebno za darila vsake vrste.

Originalne srečke v gotovem denarji točno po uradnem borzinem kurzu.

Prejemni listki

na 5 srečk s 37 odplačili samo po 2 goldinarja na mesec.

Prejemni listki na 25 in 50 srečk so uže večinoma vzeti.

Pravica k samostalnemu igranju koj pri prvem srečkanju v 2. dan januarja!

glavni dobitok **200.000 goldinarjev.**

(700)

Menjalnica upravnštva lista

WIEN, Stefansplatz Nr. 9.

„M E R C U R“

C. COHN, Wollzeile 10 und 15.

Lozi rudečega križa

Lozi rudečega križa